

PASSATGES

Cicle de monòlegs
històrics de Tarragona

7, 8 i 9 de novembre
de 2025

TARRACO ²⁵

Diputació Tarragona

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament
de Tarragona

Diputació
de Tarragona

Patrimoni Històric de Tarragona

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

cultura.tarragona.cat

APP
TGN
AGENDA

Passatge

**Acció de passar.
Preu que hom paga
per ésser transportat.
Conjunt de passatgers.**

**Sinónims: anada, camí,
itinerari, pas, periple, trajecte,
travessia, viatge, exemple,
fragment, testimoni.**

Lloc per on hom passa.

PASSATGES

Cicle de monòlegs
històrics de Tarragona

Us presentem un cicle de monòlegs que aspiren a ser uns fragments representatius de l'enorme riquesa del patrimoni històric material i immaterial de Tarragona. Aquest any que celebrem els XXV anys de la declaració de Tàrraco Patrimoni Mundial, volem remarcar que Tarragona també és Patrimoni Mundial per altres béns com l'Art Rupestre Ilevantí o la Dieta Mediterrània.

Els monòlegs tracten de personatges d'èpoques molt diverses, des de l'Edat Mitjana fins a la nostra història més recent, passant per la prehistòria i l'Època Moderna. Personatges també molt diversos, des d'una reina a una emigrant del segle passat. També podrem conèixer històries d'un mercader del segle XIX, d'un pres del penal del Miracle, de l'arquitecte Jujol, d'un pescador del Serrallo i d'un arqueòleg-paleontòleg, l'Eudald Carbonell.

A la diversitat de personatges i èpoques del cicle s'afegirà la particularitat dels espais triats per a la seva realització: el Pretori-Castell del Rei, la Casa Canals, l'Amfiteatre, el Teatre Metropol, el Centre Cívic de Bonavista, l'IPHES a Sant Pere i Sant Pau o el Teatret del Serrallo.

DATES

**divendres 7,
dissabte 8,
i diumenge 9
de novembre de 2025**

ENTRADA

**5 € amb fiança
retornable
a partir del dia
10 de novembre**

VENDA D'ENTRADES ON LINE A: <https://entrades.tarragona.cat>
INFORMACIÓ: <https://www.tarragona.cat/patrimoni/tarraco25>

EUDALD CARBONELL

[ARQUEÒLEG I PALEONTÒLEG]

Ara fa 26 anys que vam trobar les pintures de les coves de l'Apotecari, però sàpigues que en una trobada sempre hi ha un punt d'atzar. Allà tenim un cérvol i un home amb un bastó o un arc, i unes barres dibuixades en magra. I mira, així, tenim un retrat de la humanitat antiga de Tarragona, que també és Patrimoni Mundial de la UNESCO (Art Rupestre llevantí). No tot són romans.

Estic entrenant el meu clon per tal que us parli d'aquesta humanitat antiga, d'Atapuerca i de l'*Homo antecessor*, de les recerques i de quines dificultats té això "d'excavar". També he mirat de fer-li entendre que en el camí de l'evolució les espècies anteriors se'ns acumulen, les duem a dins. És una mica lent i diu que a ell no, i he hagut de fer-li entendre que si jo porto dins un 3% de neandertal, ell, com a clon meu, també.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
12 i 13 h / 18 i 19 h

DIUMENGE 9
12 i 13 h

ESPAI
IPHES,
Sant Pere i Sant Pau

IDIOMA
Català

ÈPOCA

Prehistòria

i Edat Contemporània

(s. XX)

Lectures recomanades:

Homínidos: las primeras ocupaciones de los continentes
Eudald Carbonell (coord.)
Editorial Ariel (2011)

Matèria vivent. Vida pensant. Evolució i prospectiva de la consciència humana
Eudald Carbonell i Jordi Agustí
Cossetània Edicions (2020)

El futur de la humanitat
Eudald Carbonell
Ara llibres (2022)

CARLES ALCOY

Narrador, filòleg i actor ocasional. Ha realitzat monòlegs com: *Fabi Demetri, un pedagog del segle II tarragoní; Mecenàs, amic d'August i del poeta Marcial*. Ha estat Lluçí Marc, arquitecte i alumne d'Apol·lodor. Va ser Ciceró, Virgili, Asclèpiades de Bitínia, metge i enòleg del segle primer, i també va fer del descendent d'un mercader fenici, salvador d'Unamonn, sacerdot a Tebes. I de Bàlbil, bibliotecari sirià a Alexandria. El darrer escolarca de l'Acadèmia que fugí d'Atenes, Damasci, i Mel Merkat, el famós perfumista fenici. Birkum, cabdill iber romanitzat, i Lluçí, un enemic del poble.

PERE GIL I BABOT

[EL REREFONS FOSC
DE LA INDUSTRIALITZACIÓ]

Gil i Babot va néixer a Tarragona el 1783, i serà un dels artífexs de part del teixit industrial català dels inicis del segle XIX. Amb un patrimoni creixent, serà soci fundador i impulsor d'empreses clau per a la modernització del nostre país fundant un banc a París i, a Barcelona, la Sociedad Catalana para el Alumbrado de Gas el 1843, que ha arribat als nostres dies amb el nom de "Gas Natural".

Filantrop, mecenes de les arts, col·leccionista d'obres de Tintoretto i Rubens (actualment al MNAC) Pere Gil i Babot, com tants empresaris de l'època, té un rerefons molt més fosc: bona part de les fortunes que crearen la industrialització tenen uns orígens poc ètics, encara que legals a l'època i comprensibles a ulls dels contemporanis: l'esclavisme.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
12 i 13 h / 18 i 19 h

DIUMENGE 9
12 i 13 h

ESPAI
Casa Canals,
Sala noble

IDIOMA
Català

ÈPOCA
Edat Moderna
i Contemporània
(s. XVIII-XIX)

PACO TOVAR

Llicenciat en Història per la Universitat Rovira i Virgili, amb cursos sobre el Baix Imperi Romà, el cristianisme primitiu i la història d'Europa Oriental per la Università degli Studi La Sapienza de Roma. Des de 2003 és guia cultural i intèrpret de patrimoni de Tarragona, des de 2010 és cofundador d'Argos, i des de l'any 2020 presideix "Tarragona 1800", un projecte de recreació napoleònica i de la història de principis del segle XIX. Ha realitzat els següents monòlegs històrics: *General Juan van Halen* (Jornades Tarragona 1800), *Jean-François Champollion* i *Bonaventura Hernández Sanahuja*, *arqueòleg tarragoní* (Tarraco Viva).

Lectures recomanades:

La família Gil, empresaris catalanes en la Europa del siglo XIX
Martín Rodrigo y Alharilla,
Fundación Gas Natural (2010)

Pirates, corsaris i negrers a la mar de Tarragona Primer terç del segle XIX
Josep Maria Sanet i Jové
Silva Editorial (2011)

VIOLANT DE BAR

[UNA REINA EN UN MÓN D'HOMES]

Yolant, per la gràcia de Déu, reyna d'Aragó, de València, de Mallorques, de Sardenya e de Còrsega e comtessa de Barchelona, de Rosselló e de Cerdenya"

Nascuda el 1365, fou la segona esposa del rei Joan I el Caçador. Com a reina consort, es va envoltar de músics, poetes i escriptors, com ara Bernat Metge o Francesc Eximenis. La correspondència de la reina ens permet apreciar no només la importància de la seva participació en les tasques de govern o l'adopció del català com a llengua preferent, sinó també la qualitat literària d'alguns textos; va tenir un paper molt destacat en l'impuls cultural de la corona catalano-aragonesa. La seva relació amb Tarragona va ser destacada defensant els drets de la monarquia sobre el senyoriu de la ciutat enfront del poder de l'arquebisbe. Morí a Bellesguard el 1431 i està sepultada al monestir de Poblet.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
12 i 13 h / 18 i 19 h

DIUMENGE 9
12 i 13 h

ESPAI
**Pretori-Castell del Rei,
Sala Sarcòfag d'Hipòlit**

IDIOMA
Català

ÈPOCA

Edat Mitjana
(s. XIV-XV)

Lectures recomanades:

Las amenazas de una reina.

La relación epistolar entre Violante de Bar y el arzobispo de Tarragona.

Eduard Juncosa Bonet

A Cartas de mujeres en la Europa Medieval: España, Francia, Italia, Portugal (siglos XI-XV)

Ediciones La Ergástula (2018)

Violante de Bar (1365-1431)

Dawn Bratsch-Prince

Ediciones del Orto (2002)

Los libros de Violante de Bar

Isabel de Riquer

A Las sabias mujeres: Educación, saber y autoría (siglos III-XVII)

Asociación Cultural Al-Mudayna (1991)

ENCARNA LAÍNEZ

Es formà com a actriu a l'Escola d'Actors de Barcelona i a l'Escola de mim corporal Moveo. Estudia pedagogia teatral a l'Institut del Teatre i a Eòlia, i ha fet cursos d'escriptura teatral a l'obrador de la Sala Beckett i a l'escola de lletres de Tarragona. Ha format part de diverses companyies de teatre i ha estrenat algunes de les obres que ha escrit, com ara *Fins aquí hem arribat* o *Cecília*. Com a monologuista de personatges històrics, ha realitzat: *Eve, l'altre cara de Tutankhamon*, *La minyona de la casa Rull* o *La masovera de Mas Miró*.

PRESONER DEL MIRACLE

I després de passar tot el dia treballant carregant pedres, quan ja començava a posar-se el sol, vam tornar al penal per sopar, fins que sonava la corneta que ens marcava el moment d'anar al nostre camastre.

El port de Tarragona es construí malgrat els inconvenients de finançament que es presentaren en diferents èpoques i amb l'ajuda de la població penada, que arribà a superar les 600 persones. Els presidiaris van romandre a Tarragona fins l'any 1906, data en què se suprimí el penal de Tarragona. El 1884, l'enginyer Saturnino Bellido, autor del projecte del moll de costa i altres construccions portuàries molt significatives, denuncià públicament l'anacronisme del presidi i la necessitat de prescindir dels presidiaris, tant per causes humanitàries com econòmiques. El 13 d'octubre del mateix any es decretava una real ordre per la qual els presidiaris del port cessaven l'execució dels treballs. (Coia Escoda)

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
17, 18 i 19 h

DIUMENGE 9
11, 12 i 13 h

ESPAI
Amfiteatre

IDIOMA
Castellà

ÈPOCA

Edat Contemporània
(s. XIX)

Lectures recomanades:

Els presos i el port de Tarragona. Història de 92 anys de treballs forçats (1792-1884)

Montserrat Gisbert Bel
Cossetania Edicions. CEMAPT-Servei de Publicacions del Port de Tarragona (2012)

Els presidiaris, constructors del Port de Tarragona.

Coia Escoda Múrria Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona, núm. 18 (2010)

Algunes notes entorn dels penats de les obres del port de Tarragona

J. M. Sanet i Jové
TAG, Revista del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona, núm. 31 (2014)

ALEX MANRÍQUEZ

És actor i escenògraf teatral, habitual de l'escena tarragonina tant amb Zalata Teatre com amb d'altres companyies. Durant molts anys ha anat creant, com a guionista i actor, un seguit de monòlegs, entre els quals: *Caivs Baebivs Myrismvs*, *Marc Gavi Apicii* o *Diògenes*.

JOSEP MARIA JUJOL

[TRENCADÍS DE COLORS,
MAR DE SALVACIÓ]

Josep Maria Jujol torna a la casa Mercè Mirall, al número onze del carrer Armanyà de Tarragona, seu del Patronat Obrer. El 1908 va rebre l'encàrrec de dissenyar i construir un teatre al jardí de la casa. Ara, uns quants anys després de la seva inauguració el 1910, vol veure com l'obra suporta el pas del temps. Mentre passeja entre les onades que prenen vida a les parets i sostres, els trencadissos de colors i les baranes que evoquen les dels vaixells, recorda aquell somni que va ser font d'inspiració: convertir el nou teatre en un vaixell que porta l'espectador cap a la salvació. I sense poder-ho evitar, aquest somni el porta a d'altres: els d'infantesa a Tarragona i a la Vila de Gràcia, els de joventut, els d'estudis, els de la família, amics... La seva vida és com un trencadís de colors solcant un mar de salvació.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
12 i 13 h / 18 i 19 h

DIUMENGE 9
12 i 13 h

ESPAI
Teatre Metropol
(accés C/ Armanyà)

IDIOMA
Català

ÈPOCA

Edat Contemporània
(s. XIX-XX)

ALBERT LÓPEZ VIVANCOS

Actor, director, escriptor i dramaturg, té més de 60 obres de teatre escrites i vuit publicacions literàries al mercat. El 2012 guanya el Premi Ciutat de Badalona Inicia't de Teatre amb *Joc d'escriure*. El 2016 el de Ciutat de Badalona de narrativa juvenil amb *Em dic Saül i soc un noi normal*. El 2018 el d'Enric Clapés Massons pel projecte literari-teatral *No soc diferent*. El 2018 rep 3 Premis Anselm Clavé pel musical *El cant dels obrers*.

Ha fet gires per arreu del món. Com a actor, ha participat en nombrosos muntatges teatrals i en sèries de televisió. També ha realitzat monòlegs com: *Magister Vitruvius*, *Copo* o *Tonsor*.

Lectures recomanades:

Metropol. Teatre del Patronat Obrer
Josep Llinàs
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (1998)

Jujol a Tarragona
Josep Maria Jujol Jr.
Arxiu Jujol (2010)

EL VELL AMOLLA

[PESCADOR-RANXER]

A l'Enric, millor dit al “vell Amolla”, l'armador li ha encomanat preparar futurs ranxers. Ell s'ha fet gran i l'armador li ha dit que ja no té la força ni els ulls ni el cap per anar a la pesca, ni per fer l'abastiment i la cuina de la barca. Però qui farà aquell suquet tan bo, tan maternal, tan alegre com l'Amolla? A més, és un home que estima el que fa, i sabrà trobar els seus substituïts. Ell que ha viscut tots els canvis: del llagut al motor, de l'artet a l'art, de la platja al port, de la parella de bous a la barca sola... Qui pot ensenyar millor sobre la pesca?

Aquest personatge ens exposarà una manera de visualitzar una part del patrimoni gastronòmic de Tarragona recordant que la Dieta Mediterrània va ser declarada Patrimoni Mundial de la UNESCO l'any 2013.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
11, 12 i 13 h

DIUMENGE 9
11, 12 i 13 h

ESPAI
Teatret
del Serrallo

IDIOMA
Català

ÈPOCA

Edat Contemporània
(s. XX)

Lectures recomanades:

La cuina dels pescadors de la costa Daurada.

Receptes tradicionals
David Solé i Torner
Farrell editors (2015)

Amb la mar al cor: la cuina de Tarragona
David Solé i Torné
Editorial El Mèdol (1999)

El Serrallo. Ahir i avui
Mercè Toldrà (coord.)
Catàleg exposició, CEMAPT-Serveis de Publicacions del Port de Tarragona (2012)

JAUME MARTELL

Diplomat en Enginyeria Industrial, llicenciat en Antropologia Social i Cultural, guionista, director i actor de l'Associació Teatre Històric. Com a monologuista, ha realitzat: *Sextus Julius Frontinus*, encarregat de les aigües de Roma (2020). *Nununcius, el llibert*, sobre l'esclavitud (2023). *Posidonius, magisteri navis*, sobre un naufragi (2024). Tots en el marc del festival Tarraco Viva.

MARIA DE BONAVISTA

[CARTES OBLIDADES
D'UNA DONA EMIGRANT]

L'Helena, una noia jove que, juntament amb la seva parella, s'ha comprat una casa a Bonavista, troba una maleta plena de records i cartes que mai no van ser enviades. La curiositat la portarà a conèixer la història de la Maria, una de les moltes històries d'emigrants espanyols que va començar en un tren, amb seients de fusta, finestres de vidres bruts i carregat de gent buscant un futur millor.

Amb la història de la Maria podem fer un viatge a l'Espanya dels pobles que fugen de la gana. L'Helena, que desconeixia aquestes històries per la ignorància dels que han crescut tenint de tot, descobreix la història de la gent que, amb molt d'esforç i solidaritat entre veïns, es van unir per construir un nou refugi on van trobar el que ara serà la seva nova llar al barri de Bonavista.

DIVENDRES 7
18 i 19 h

DISSABTE 8
12 i 13 h / 18 i 19 h

DIUMENGE 9
12 i 13 h

ESPAI
Centre Cívic
de Bonavista

IDIOMA
Castellà

ÈPOCA

Edat Contemporània
(s. XX)

Lectures recomanades:

Bonavista. Una biografia social
Federico Bardají
Silva editorial (2015)

*La formació del barri
de Bonavista*

Joan J. Pujadas, Dolors Comas
Publicacions de la Universitat
Rovira i Virgili (1983-1984)

Los pioneros de Bonavista
Xavier Fernández
Article al *Diari de Tarragona*
(19 d'octubre de 2022)

CRISTINA MURILLO

Llicenciada en Teatre Musical per l'Institut del Teatre de Barcelona. Ha treballat en musicals com: *Hoy no me puedo levantar*; *Boig per tu*, el musical de Sau; *Scaramouch*; *Sugar*, *Con faldas y a lo loco* i *Les variacions Bildelberg*; *Chakapum!*; *Mamma Mia!*; *Quieres pecar conmigo*; *Gracias por asesinar* o *Tuppersex*. Actriu en òperes com *Ariadne auf naxos*, *L'italiana in Algeri*, *Wozzeck*, *Il Trovatore* i *Lady Mackbeth de Mtsensk*.

També l'hem vist interpretar els monòlegs de *Terència*, *més enllà de Ciceró*, *Un té amb miss Mallowan* i *Fúlvia*, *viatge d'un fil* (Tarraco Viva).

PROGRAMACIÓ I CALENDARI

Personatge	Monologuista	Època	Lloc	Espai	HORARIS			Idioma
					Dia 7/11	Dia 8/11	Dia 9/11	
EUDALD CARBONELL	Carles Alcoy	Prehistòria i Edat Contemporània (s. XX)	St Pere i St Pau	IPHES	18 h 19 h	12 h 13 h 18 h 19 h	12 h 13 h	català
PERE GIL BABOT	Paco Tovar	Edat Moderna i Contemporània (s. XVIII-XIX)	Casa Canals	Sala noble	18 h 19 h	12 h 13 h 18 h 19 h	12 h 13 h	català
VIOLANT DE BAR	Encarna Laínez	Edat Mitjana (s. XIV- XV)	Pretori-Castell del Rei	Sala Sarcòfag d'Hipòlit	18 h 19 h	12 h 13 h 18 h 19 h	12 h 13 h	català
PRESONER DEL MIRACLE	Alex Manríquez	Edat Contemporània (s. XIX)	Amfiteatre	-	18 h 19 h	17 h 18 h 19 h	11 h 12 h 13 h	castellà
JOSEP MARIA JUJOL	Albert López Vivancos	Edat Contemporània (s. XIX-XX)	Teatre Metropol (accés c/ Armanyà)	Jardí	18 h 19 h	12 h 13 h 18 h 19 h	12 h 13 h	català
EL VELL AMOLLA	Jaume Martell	Edat Contemporània (s. XX)	Serrallo	El Teatret	18 h 19 h	11 h 12 h 13 h	11 h 12 h 13 h	català
MARIA DE BONA VISTA	Cristina Murillo	Edat Contemporània (s. XX)	Bonavista	Centre Cívic	18 h 19 h	12 h 13 h 18 h 19 h	12 h 13 h	castellà

ESPAIS

IPHES, Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social

Edifici W3, Campus Sescelades URV
Zona Educacional de St. Pere i St. Pau

Casa Canals · C/ d'en Granada , núm. 11

Pretori-Castell del Rei · Plaça del Rei s/n

Amfiteatre romà · Parc de l'Amfiteatre, s/n

Teatre Metropol · Accés pel C/ Armanyà

El Teatret del Serrallo · Moll de Pescadors

Centre Cívic de Bonavista · C/ Onze, núm. 13

PASSATGES

Cicle de monòlegs
històrics de Tarragona

7, 8 i 9 de novembre
de 2025

AGRAÏMENTS

Cinta Bellmunt

Eudald Carbonell

IPHES (Universitat Rovira i Virgili)

Port de Tarragona

Xarxa Centres Cívics de Tarragona

Museu d'Història de Tarragona

Àrea de Cultura i Festes

de l'Ajuntament de Tarragona

VENDA D'ENTRADES A:
<https://entrades.tarragona.cat>

INFORMACIÓ:
<https://www.tarragona.cat/patrimoni/tarraco25>